

SYLABUS KURZU

pre rozširujúce štúdium Učiteľstvo výchovy k občianstvu

Kurz	ESTETICKÁ VÝCHOVA	5 hodín
Vyučuje	prof. PhDr. Erich Mistrík, CSc., Katedra etickej a občianskej výchovy	

Kontakt

Moskovská 3, miestnosť č. 211, tel. 02/9015-9181, erich@erichmistrík.sk mistrík2@uniba.sk

Anotácia:

Predmet vedie študentov k chápaniu možností, ako využiť umenie a postupy práce s umením v škole a v rozvoji kultúrnych kompetencií detí. Cez praktické cvičenia rôznych metód estetickej výchovy študenti získavajú zručnosti pre plánovanie a uskutočňovanie práce s umením v škole.

Ciele:

Rozvoj poznania:

Poznatky o možnostiach a metódach estetickej výchovy umením.
Prehľad o hlavných koncepciách estetickej výchovy.

Rozvoj schopností a zručností:

Schopnosti plánovať a riadiť proces estetickej výchovy v triede.
Zvládnutie niekoľkých metód estetickej výchovy.

Témy hodín:

Úvod

- Ciele predmetu: Skúsenostné a zážitkové učenie pre prácu s umením. Osvojenie si metód estetickej výchovy. Pochopenie možností práce s umením.
- Práca s umením v slovenskom školstve, vonkajšie vzťahy a vnútorný systém estetickej výchovy.

Metódy estetickej výchovy

- Aktívna a pasívna estetická výchova – ich zmysel, prejavy, možnosti.
- Členenie metód práce s umením podľa foriem – recepcia, hra, reprodukcia, parafráza, experiment, improvizácia, patterning, shadowing, diskusia...
- Členenie metód podľa cieľov – kognitívne (diskusia, recepcia...), afektívne (reprodukcia, pantomíma, shadowing, hra...), psycho-motorické (patterning, shadowing, pantomíma...).
- Členenie metód podľa použitých vyjadrovacích prostriedkov – pohybové (pantomíma...), výtvarné (kreslenie, tvorba koláží, maľovanie, modelovanie...), jazykové (tvorba básní, tvorba príbehov...), zvukové (spev, hra na nástroj...), divadelné (dramatizácia, animácia), pohybové (výrazový tanec...), multimediálne (elektronické nástroje...), synestetické.
- Práca s vybranými metódami.

Zmysel estetickej výchovy pre rozvoj osobnosti dieťaťa

- Kompetencie, ktoré rozvíja práca s umením. Ciele podľa Štátneho vzdelávacieho programu.
- Jednostrannosť a obmedzenia klasickej estetickej výchovy zameranej na osvojenie si „správneho“ vkusu.

- Ciele, prostriedky a výhody neklasickej estetickej výchovy – výchova k senzibilite, tvorivosti, flexibilnosti a kritickosti.

Hlavné koncepcie estetickej výchovy

- Platón, stredoveké katedrálne a kláštorné školy, F. Schiller, W. Smith, marxizmus, waldorfské školy, Z. Kodály, C. Orff, W. Lowenfeld, H. S. Broudy, Polyaisthesis, R. Arnheim, E. J. Dalcroze, waldorfská škola, Discipline Based Art Education, J. Slavík

Hodnotenie v estetickej výchove

- Obsah hodnotenia: Hodnotenie vo vzťahu ku kultúrnym kompetenciám, k cieľom a k metódam estetickej výchovy.
- Formy hodnotenia v estetickej výchove.

Požiadavka na udelenie zápočtu:

Aktívna práca na hodinách.

V prípade neúčasti:

Naplánovanie estetickej výchovy v rozsahu jednej vyučovacej hodiny.

Literatúra:

1. *Antológia z dejín estetickej výchovy*. A. Fischerová (ed.). Bratislava : UK, 1992 (bez ISBN)
2. BENDAŘÍK, A.: *Životné zručnosti a ako ich rozvíjať*. Bratislava : NDS, 2004. ISBN 80-969209-5-2
3. BABYRÁDOVÁ, H.: *Rituál, umění a výchova*. Brno : PdF MU, 2002. ISBN 80-210-3029-1
4. BLAŽEK, B., OLMROVÁ, J.: *Krása a bolest*. Praha : Pyramida, 1985 (bez ISBN)
5. DAVIDO, R.: *Kresba jako nástroj poznání dítěte*. Praha : Portál, 2001. ISBN 80-7178-449-4
6. GERMUŠKOVÁ, M.: *Literárny text v didaktickej komunikácii*. Prešov : FVPV PU, 2007. ISBN 978-80-8068-594-2
7. HOLAS, M.: *Hudební pedagogika*. Praha : HAMU, 1995. ISBN 80-85883-08-2
8. HRIVŇÁKOVÁ, S.: *Načo je nám výtvarná výchova*. Nitra : PdF UKF, 2005. ISBN 80-8050-660-4
9. MACHOVÁ, E.: *Jak se učí dramatická výchova*. Praha : AMU, 2007. ISBN 978-80-7331-089-9
10. MACHKOVÁ, E.: *Úvod do studia dramatické výchovy*. Praha : NIPOS, 2007. ISBN 978-80-7068-207-4
11. MISTRÍK, E.: *Estetická výchova ako nástroj sebareflexie*. Bratislava : UK, 2016. ISBN 978-80-223-4207-0
12. OPRAVILOVÁ, E.: *Dieťa sa hrá a spoznáva svet*. Bratislava : SPN, 1988 (bez ISBN)
13. PENNAC, D.: *Ako román*. Bratislava : SOFA, 1999. ISBN 80-85752-89-1
14. PRETTE, M. C. – CAPALDO, A.: *Tvorivosť, tvar, farba*. Bratislava : Mladé letá, 1979 (bez ISBN)
15. PRŠOVÁ, E.: *Aktivizácia žiakov metódami dramatickej výchovy*. Banská Bystrica : Metodické centrum, 2000. ISBN 80-8041-354-1
16. READ, H.: *Výchova uměním*. Praha : Odeon, 1967 (bez ISBN)
17. ROESELOVÁ, V.: *Řady a projekty ve výtvarné výchově*. Praha : Sarah, 1997 (bez ISBN)
18. SCHILLER, F.: *Estetické úvahy o umění*. Bratislava : Tatran, 1985 (bez ISBN)
19. SLAVÍK, J.: *Od výrazu k dialogu ve výchově. Artefiletika*. Praha : KU, 1997. ISBN 80-7184-437-3

20. SLAVÍK, J.: *Umění zážitku, zážitek umění (teorie a praxe artefíletiky)*. 1. díel. Praha : PdF KU, 2001.
21. SLAVÍK, J., WAWROSZ, P.: *Umění zážitku, zážitek umění (teorie a praxe artefíletiky)*. 2. díel. Praha : PdF KU, 2004.
22. ŠUPŠÁKOVÁ, B.: *Projekty a alternativné formy vo výtvarnej výchove*. Bratislava: Gradient, 1999. ISBN 80-967231-4-6
23. UŽDIL, J.: *Medzi uměním a výchovou*. Praha : SPN, 1988 (bez ISBN)
24. VALENTA, J.: *Metody a techniky dramatické výchovy*. Praha : Grada, 2008 ISBN 978-80-247-1865-1
25. VALENTA, M.: *Dramaterapie*. Praha : Portál, 2001. ISBN 80-7178-586-5
26. ŽILKOVÁ, M. a kol.: *Súčasné tendencie v estetike a estetickej výchove*. Nitra : UKF, 2007. ISBN 978-80-8094-246-5

Učebné texty pre základné a stredné školy:

1. BENEŠOVÁ, M., KOLLÁROVÁ, D.: *Tvorivá dramatika pre stredné školy*. Bratislava : SPN, 2002. ISBN 80-08-03307-X
2. MISTRÍK, E.: *Umenie a kultúra pre 1. ročník gymnázií*. Prievidza : EDUCO, 2009. ISBN 978-80-89431-03-8 (maďarská mutácia: *Művészet és kultúra a gimnáziumok 1. évfolyama számára*. Prievidza : EDUCO, 2010. ISBN 978-80-89431-05-2)
3. MISTRÍK, E.: *Umenie a kultúra pre 2. ročník gymnázií*. Prievidza : EDUCO, 2009. ISBN 978-80-89431-06-5 (maďarská mutácia: *Művészet és kultúra a gimnáziumok 2. évfolyama számára*. Prievidza : EDUCO, 2010. ISBN 978-80-89431-06-9)
4. MISTRÍK, E. – JANIKOVIČ, Z.: *Umenie a kultúra pre 3. ročník gymnázií*. Prievidza : EDUCO, 2012. ISBN 978-80-89431-31-1 (maďarská mutácia: *Művészet és kultúra a gimnáziumok 3. évfolyama számára*. Prievidza : EDUCO, 2012. ISBN 978-80-89431-20-5)
5. MISTRÍK, E.: *Základy estetiky a etikety*. Bratislava : SPN, 2006. ISBN 80-10-00921-0 (maďarská mutácia: *Az esztétika és az etikett alapjai*. Bratislava : SPN, 2000. ISBN 08-08-03123-9)
6. MISTRÍK, M., PLENCNER, A., PETRANOVÁ, D., LALUHOVÁ, J.: *Koncepcia výučby predmetu mediálna výchova na stredných školách. Metodika*. Trnava : UCM, 2008. ISBN 978-80-8105-077-0
7. MISTRÍK, M., PLENCNER, A., PETRANOVÁ, D., LALUHOVÁ, J.: *Koncepcia výučby predmetu mediálna výchova na stredných školách. Učebné texty*. Trnava : UCM, 2008. ISBN 978-80-8105-076-3
8. ŽILKOVÁ, M. a kol.: *Praktická estetika*. Nitra : UKF, 2001. ISBN 80-8050-500-4
9. ŽILKOVÁ, M. a kol.: *Olympiáda tvorivosti. Estetika a umenie na voľnočasové aktivity*. M. Žilková (ed.) Nitra : UKF, 2009. ISBN 978-80-8094-506-0

Časopisy:

1. *Bibiana*. Revue o umení pre deti a mládež. BIBIANA, medzinárodný dom umenia pre deti v Bratislave. (Online, 15.2.2018): <http://www.bibiana.sk/sk/archiv/digitalna-bibiana/revue-bibiana>
2. *Múzy v škole*. Časopis pre hudobnú, výtvarnú a estetickú výchovu. Fakulta humanitných vied a Pedagogická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. (Online, 15.2.2018): www.muzyvskole.sk

Internet:

1. Getty Center for Education in the Arts, Los Angeles: (Online, 15.2.2018) <http://www.getty.edu>
2. International Society for Education through Art: (Online, 15.2.2018) www.insea.org

Negatívne príklady estetickej výchovy:

1. *Celospoločenský program estetického rozvoje*. Praha : Ústav pro kulturně výchovnou činnost, 1989 (bez ISBN)
2. *Estetická výchova mládeže*. A. Macko (ed.). Bratislava : SPN, 1964 (bez ISBN)
3. JŮVA, V.: *Estetická výchova (vývoj – pojetí – perspektivy)*. Brno : Paido, 1995. ISBN 80-85931-12-5
4. KOLEKTÍV.: *Estetická výchova pre stredné školy*. Bratislava : SPN, 2001. ISBN 80-08-01872-0
5. *Program výchovy a vzdelávania detí v materských školách*. (Kapitola Estetická výchova.) Bratislava : MŠ SR, 1999. ISBN 80-967721-1-2
6. RAZUMNYJ, V. A.: *Estetická výchova*. Bratislava : Smena, 1975 (bez ISBN)